

MEDYA KURULUŞLARI HABER MERKEZLERİNİN DİKKATİNE...

ESİAD Basın Bülteni / No: 538
(6 Şubat 2025)

ESİAD Üye Beklenti Anketi'nin sonuçları açıklandı

Ekonominin 2025 röntgeni

Ege Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (ESİAD) tarafından bu yıl yedinci kez gerçekleştirilen “Türkiye Ekonomisine İlişkin Üye Beklenti Anketi”nin sonuçları açıklandı. Ankete katılan sanayici ve iş insanları 2025 yılında ekonomideki en büyük tehlikeyi “jeopolitik riskler” olarak görürken, iş insanların yıl sonu enflasyon beklentisi yüzde 37.5, dolar kuru beklentisi ise 44.47 oldu. Ankete katılan ESİAD üyeleri ayrıca İzmir’de öncelik verilmesi gereken ilk konunun geçen yıl olduğu gibi “şehir içi” ulaşım olduğunu ifade etti. 2. Çevreyolu da listenin ikinci sırasında yer aldı. ESİAD Yönetim Kurulu Başkanı Sibel Zorlu, ekonomi politikalarında 2025 yılında atılacak adımların çok önemli olduğunu belirterek, “Sadece para politikası yeterli değil. Maliye politikalarında da düzenlemelere gidilmesini, yapısal reformlara ağırlık verilmesini bekliyoruz” dedi.

ESİAD Ekonomi Gözlem Grubu tarafından hazırlanan “Türkiye Ekonomisine İlişkin Değerlendirmeler ve 2025 yılı Üye Beklenti Anketi Sonuçları” konulu toplantı dernek merkezinde gerçekleştirildi. Emtia ve Vadeli İşlem Piyasaları Uzmanı Dr. Tolga Uysal’ın konuk konuşmacı olarak yer aldığı toplantıda Ekonomi Gözlem Grubu Başkanı Muhittin Bilget de 2025 yılı Türkiye ve dünya ekonomisine ilişkin bir sunum yaptı.

İŞ DÜNYASI İÇİN YENİ AÇILIMLAR

Toplantının açılışında konuşan ESİAD Yönetim Kurulu Başkanı Sibel Zorlu, Türkiye’nin ekonomik görünümü, küresel ticaret ve iş dünyasının karşılaşılabileceği riskler üzerine değerlendirmelerde bulundu. Zorlu, şunları söyledi:

“2024 yılını, yakın coğrafyamızdaki krizlerin, savaşların ve küresel siyasi güç çekişmelerinin gölgesinde tamamladık. Önümüzdeki döneme dair küresel düzeyde cevap bekleyen pek çok soru var. Ülkemizde yeni ekonomi yönetimiyle birlikte devreye giren politikalarla olumlu gelişmeler yaşanmaya başladı. 2025 yılında atılacak adımlar çok önemli. Sadece para politikalarının yeterli olmadığını, maliye politikalarında da düzenlemelere gidilmesini, yapısal reformlara ağırlık verilmesini bekliyoruz. Ülkemiz ekonomisinin darboğazdan çıkış yoluna girebilmesinin temel unsurları ise hukukun üstünlüğü, tarafsız ve güvenilir kurumlar, öngörülebilir ekonomi politikaları. Bunlardan biri eksik olduğunda taşlar yerine oturmuyor. Tüm bu gelişmeler çerçevesinde bu dönemin iş dünyamız açısından bazı riskleri barındırmakla birlikte yeni açılımlar getirebileceğini

düşünmek istiyoruz. Yeniden inşa süreçleri ve ekonomik fırsatlar, Türkiye için olumlu bir dönüşüm sağlayabilir. Veri merkezleri ve teknolojik okuryazarlık, Türkiye'nin gelecekteki büyümesi için kritik öneme sahiptir. İşgücünün yetenek yönetimi ve eğitim sisteminin dönüşümü, Türkiye'nin rekabet gücünü artıracaktır.”

İMALAT SANAYİMİZ BÜYÜMÜYOR

Emtia ve Vadeli İşlem Piyasaları Uzmanı Dr. Tolga Uysal da, Trump'un yeni dönemi, Çin, Avrupa Birliği ekseninde güncel gelişmeleri ve küresel piyasaları değerlendirdi. Euro-dolar paritesi, enerji ve emtia fiyatları, navlun endeksleri hakkında paylaşımlarda bulunan Uysal, euro dolar paritesinde 1,01-1,03 aralığında bir beklentisi olduğunu söyledi. Petrolün 65-85 dolar bandında hareket edeceğini, metallerde ise yılın ikinci yarısında bir yükseliş beklediğini dile getiren Uysal, enflasyon konusunda da, “Orta Vadeli Program'da beklentiler daha düşük olsa da yüzde 30-35 aralığında olacağını düşünüyorum” dedi. Amerika ve Avrupa PMI verilerini de yorumlayan Uysal, “Global PMI , 50'nin biraz üstünde gözüküyor. Ayırtırdığımızda ellinin üstünde olmasının sebebi hizmetler tarafından geliyor. Dünyada böyle bir şey var, sadece Türkiye değil. Yani biz ne diyoruz imalat sanayimiz büyümüyor” diye konuştu.

İLK 20 EKONOMİDE OLMAYA DEVAM EDECEĞİZ

ESİAD Ekonomi Gözlem Grubu Başkanı Muhittin Bilget ise Türkiye'nin ekonomik görünümü, cari açık, dış borç, bankacılık sektörü, bütçe ve gelir dağılımı başlıkları altında bir sunum yaptı. Bilget, sektörlerin gayrisafı milli hasıla içindeki paylarına ilişkin şu tespitlerde bulundu: “Son 20 yılda tarım sektörünün payında azalma gözlenirken, hizmetler sektörünün payı artmıştır. Küresel ölçekte, Almanya, Fransa, İngiltere ve İtalya'nın da içinde bulunduğu Batı Avrupa ile Japonya'nın dünya milli gelirindeki payı azalırken, Çin'in payı önemli ölçüde artmıştır. Türkiye, ekonomik dalgalanmalara rağmen dünyadaki ilk 20 ekonomi arasında yer almaya devam edecektir.” Dış ticaret verileri üzerine de değerlendirmelerde bulunan Bilget, Türkiye'nin teknoloji yoğunluğuna göre dış ticaret tablosunu, “Düşük teknoloji ürünlerde dış ticaret fazlası veriyoruz ancak orta düşük, orta yüksek ve yüksek teknoloji ürünlerde dış ticaret açığımız sürüyor. Bu tablo, Türkiye'nin sanayide katma değerli üretime yönelmesi gerektiğini gösteriyor” sözleriyle açıkladı. Sunumun sonunda risklere değinen Bilget, “Hem küresel düzeyde hem ülkemizde gelir dağılımı, servet eşitsizliği, iklim değişikliği, yönetilemeyen yapay zeka sürekli risk ve tehdit unsurları olmaya devam edecektir” dedi.

EN BÜYÜK SORUN JEOPOLİTİK RİSKLER

ESİAD'ın 7 yıldır gerçekleştirdiği Türkiye Ekonomisine İlişkin Üye Beklenti Anketi'nden çarpıcı sonuçlar çıktı. ESİAD üyeleri önümüzdeki dönemde iş dünyasını bekleyen en büyük riskin “jeopolitik riskler” olduğunu belirtirken, bu alandaki sıralama finansmana erişim, kurlardaki belirsizlik, yüksek faiz, öngörülebilirlik, ticaret savaşları şeklinde devam etti. Ankete katılanlar, öncelik verilmesi gereken konuları ise “Ekonomik istikrar, hukukun üstünlüğü, öngörülebilirlik ve finansmana erişim” olarak sıraladı. Ankete göre, iş dünyasının yatırım kararını etkileyen en önemli konunun maliyetlerdeki artış ve bunun piyasaya yansıtılmaması olduğu görüldü. Finansmana erişim, kurlardaki belirsizlik, teşvikler ve vergi sistemleri de yatırım kararını etkileyen diğer unsurlar oldu.

ENFLASYON TAHMİNİ: YÜZDE 37.5

Anket katılımcılarının 2025 yılı enflasyon beklentisi ise TÜFE’de yüzde 37.5, ÜFE’de yüzde 33.4 şeklinde gerçekleşti. Katılımcıların 2025 yılı sonundaki dolar beklentisi 44.47 TL olurken, euronun da 2025 yılı sonunda 47.42 TL’ye yükseleceği tahmin edildi. İş dünyasının 2025 yılında kısa vadeli kredi faiz beklentisi yüzde 39.2’yi buldu. İşsizlik oranını yüzde 11.2 bekleyen ESİAD üyelerinin Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYH) tahmini de yüzde 3.1 oldu.

İZMİR’DE ÖNCELİK ULAŞIM OLMALI

ESİAD üyeleri, “İzmir’de öncelik verilmesi gereken en önemli yatırım nedir” sorusuna geçen yıl olduğu gibi bu yıl da “Şehir içi ulaşım” yanıtını verdi. Öncelik verilmesi istenen yatırımlarda ikinci sırayı “2. Çevreyolu” aldı. Bu alandaki sıralama, kentsel dönüşüm projeleri, İzmir Körfezinin temizlenmesi ve rehabilitasyonu, limanların geliştirilmesi, dijital altyapı yatırımları, metro-raylı sistem ağının genişletilmesi, ihtisas organize sanayi bölgeleri, tarımsal dönüşüm şeklinde gerçekleşti. Ankete katılanlara göre, 2025 yılında İzmir’de yatırım potansiyeli olan ilk 4 sektör de sırasıyla enerji, turizm, sağlık, inşaat ve gayrimenkul oldu.

